Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 28 kwietnia 1930 roku. 264.

Treść numeru:

----ooOoo----

§

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Socjaldemokratas" o kwestji wileńskiej

"Socjaldemokratas" Nr.16.

Rząd litewski z racji Wilna izolował się od Polski. Ta izolacja wpływa również na stosunki Litwy z innemi państwami, np. z Łotwą, Estonją. Gdyby istniały normalne stosunki gospodarcze z Polską, wzrósłby tranzyt przez Litwę, byłoby więcej pracy i wpływów. Rozwinąłby się większy handel, co przysporzyłoby zysków zarówno Litwie, jak i Polsce. Politycy litewscy powiadają, iż mimo wszystko płynący stąd zysk nie byłby tak duży, aby opłacało się zmniejszać odporność społeczeństwa względem idei wileńskiej. W tej sprawie możnaby jeszcze się spierać, czy z nawiązaniem stosunków z Polską, np. wzmocniłaby się lub też osłabła litewskość mieszkańców Wileńszczyzny i czy z tej racji zaginęłaby sama idea wileńska. Natomiast jasnem jest, że pod względem materjalnym szkodzimy sobie nietylko w stosunku do Polski, lecz również i do innych państw, z wyjątkiem tylko chyba ZSSR. Kwestję tę, wobec oznak depresji najważniejszej dziedziny gospodarki krajowej, powinni zacząć poruszać politycy i ekonomiści litewscy. Przedewszystkiem wyraźny kierunek powinna temu nadać partja socjaldemokratyczna. Należy społeczeństwo poruszyć. Gdyby ze strony społeczeństwa była aprobata, wówczas prof. Voldemaras zaszedłby dalej w sprawie nawiązania stosunków z Polską.-

Demarche posła litewskiego w Berlinie Sidzikauskasa.

ELTA podaje, że poseł litewski w Berlinie Sidzikauskas dokonał demarche'u u rządu niemieckiego, wskazując, iż nowowprowadzone w Niemczech wysokie cła wwozowe nader utrudniają wwóz litewskich produktów rolnych do Niemiec i że może to wpłynąć bardzo ujemnie na stosunki między obu krajami.

Cała prasa niemiecka zaznaczyła, iż litewski poseł i pełnomocny minister w Niemczech Sidzikauskas zwrócił się do rządu niemieckiego w sprawie podniesienia ceł na produkty rolne i w tej sprawie wyjechał do Kowna.

Radjo niemieckie również zakomunikowało o wystąpieniu posła niemieckiego w Berlinie. W komunikacie zaznacza się, iż minister szczególnie protestował przeciwko podniesieniu cła na nierogaciznę i wskazał naogół, że podniesienie ceł szkodzi interesom Litwy i sprawności stosunków handlowych między obu krajami.-

Bałtycka konferencja ekonomiczna w Kownie. W końcu czerwca i na początku lipca ma się odbyć w Kownie bałtycka konferencja ekonomiczna. W związku z tą konferencją ma się udać do Rygi referent Izby przemysłowo-handlowej Bałtuszka celem odbycia narad z łotewskiemi organizacjami gospodarczemi.-

Zwołanie litewsko-niemieckiej konferencji. W krótkim czasie ma się rozpocząć w Kownie litewsko-niemiecka konferencja celem rozważenia sprawy obywatelstwa i wyjaśnienia szeregu kwestyj, dotyczących niemiecko-litewskiej umowy handlowej.-

Wyjazd robotników na roboty polne do Łotwy. W czasie ostatnim wiele bezrobotnych w powiecie Szawelskim udało się do Łotwy na roboty polne. Zwłaszcza znaczna ilość bezrobotnych udała się na pomienione roboty z Janiszek. Bezrobotni przejeżdżają granicę bez wiz. Przepustki dla przekroczenia granicy otrzymują oni od władz pogranicznych.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"S o c j a l d e m o k r a t a s" o r e w i z j i p r o g r a m u p a r t j i s o c j a l d e m o k r a t y c z n e j .

"Socjaldemokratas" Nr.16. Art.p.t."W sprawie programu partji". Streszczenie:

Potrzeba rewizji programu naszej partji jest dzisiaj podwójną koniecznością. Nasz program działania, jako wytwór doby przejściowej, należy poddać ponownemu rozważeniu w tej części, która dotyczy naszych najbliższych zadań, wychodząc z sytuacji, jaka coraz bardziej się krystalizować zaczyna zarówno w Europie, jak i u nas w Litwie. Opracowując projekt programu, należy szczególną uwagę zwracać na tę jego część, która dotyczy kwestji rolnej i stosunków naszej partji z małorolnymi wieśniakami. W bardziej konkretną treść należałoby zaopatrzyć część programu, która omawia nasze zadania kulturalne, stosunki naszej partji względem państwa, kościoła i religji. Podchodząc do tych kwestyj, będziemy dziś w lepszej sytuacji. Cały szereg partyj socjalistycznych, którym wypada działać w warunkach, podobnych do naszych, potrafią już kwestje te przemyśleć i sformułować na nie odpowiedź w zarysach programowych. Skrystalizowane ich stanowisko ułatwi naszą pracę.

Wobec przeszkód w pracy organizacyjnej, partja przynajmniej uporządkowałaby teoretyczne zasady swej działalności i przygotowałaby się do pracy na większą skalę, skoro tylko zostaną wywalczone jej możliwości.-

"L i e t u v o s A i d a s" o k o m u n i k a c j i l ą d o w e j .

"Lietuvos Aidas" Nr.91 z dn.23.IV.1930 r. Art.p.t."Drogi i szosy". Streszczenie:

Potrzeba przeprowadzania nowych i uporządkowania starych dróg jest dziś zrozumiała nietylko dla ekonomistów, lecz dla każdego przeciętnego obywatela kraju. Zachodzi jednak pytanie, w jaki sposób należy przystąpić do rozwiązania tego palącego zagadnienia. Napozór wydawaćby się mogło , iż należy zacząć od szos. Pokrycie Litwy gęstą siecią szos rozstrzygnąćby miało całkowicie to zagadnienie. Otóż, aczkolwiek podobne przedsięwzięcie w zasadzie jest pożądane, w praktyce nie jest możliwe do zrealizowania. Przedewszystkiem budowa szos pociąga za sobą olbrzymie koszty. W krajach zachodnio-europejskich szose budowano w ciągu długich stuleci. Intensywną więc budowę szos możnaby było usprawiedliwić jedynie w tym wypadku, gdyby życie gospodarcze kraju biło bardzo silnem tętnem. W dzisiejszych zaś warunkach intensywna budowa szos byłaby właściwie rzucaniem pieniędzy na wiatr. A zresztą, cóż przyszłoby z szos, skoro mniejsze drogi dojazdowe pozostają dotąd w opłakanym stanie. To też właśnie w kierunku naprawy tych mniejszych dróg dojazdowych należałoby szukać rozstrzygnięcia zagadnienia komunikacji lądowej.-

"L i e t u v o s Z i n i o s" o r o k o w a n i a c h z N i e m c a m i .

"Lietuvos Zinios" Nr.90 z dn.22.IV.1930 r.

Rezerwa rządu w informowaniu społeczeństwa o przebiegu rokowań z Niemcami, jakie się toczyły w Kownie, wzbudza w nas zainteresowanie, które jest tem bardziej zrozumiałe, jeśli się weźmie pod uwagę komunikat prasy nieurzędowej, głoszący, iż rokowania

tyczyły spraw kłajpedzkich, a mianowicie - języka i pensji, którą Niemcy, jak się zdaje, wypłacają dotąd urzędnikom litewskim kraju Kłajpedzkiego. Te same źródła doniosły, że rokowania zostały przerwane, wobec tego, iż nie osiągnięto porozumienia. Wiadomości tych ani odwołano, ani potwierdzono.

Już sam objekt rokowań wzbudza zaniepokojenie, sprawy bowiem językowe rozstrzyga definitywnie konwencja kłajpedzka, zaś kwestja pensji dla urzędników wogóle nie może być tematem rokowań między państwami. Tymczasem rokowania się toczyły, co wzbudza zaniepokojenie wśród społeczeństwa.-

"L i e t u v o s A i d a s" o a k c j i k o m u n i s t y c z n e j w L i t w i e.

"Lietuvos Aidas" Nr.93 z dn.25.IV.1930 r. Art.p.t."Warcholi-komuniści". Streszczenie:

Ile może być w Litwie komunistów i jakie są ich siły moralne i materjalne? Nie omylimy się, przypuszczając, że rzeczywistych komunistów i komunistycznie rozumujących jest w naszym kraju maksymalnie 200-300 osób. Pod względem więc ilości nie stanowią oni w naszym kraju żadnej siły. Nie widzimy również wśród nich światłych ludzi, wyrobionych i orjentujących się politycznie. Szeregi komunistów składają się u nas z elementu niewykształconego, przeważnie kryminalnego. W ciągu ostatnich lat nie zauważono wśród naszych komunistów żadnego inteligenta w pełnem znaczeniu tego słowa. W ten sposób zasoby intelektualne komunistów są bardzo nikłe. Powstaje więc pytanie, dlaczego jednak działalność komunistyczna stale się przejawia.

Można na to pokrótce odpowiedzieć, iż w większości wypadków komuniści są bezczelni i ~~xxxxxxxxxx~~ nie oglądają się na perspektywy swej pracy. Nawet sam komintern mógł się przekonać, iż ruch komunistyczny w Litwie nie ma żadnych podstaw, o przewrocie komunistycznym nie mogą marzyć nawet najzapaleńsi komuniści. Na wybryki komunistów w dniu 1 maja u nas się patrzy jako na niepoważną zachciankę niedojrzałych ludzi.

Coprawda, nie można patrzeć przez palce na 1-majowe wybryki komunistów. W wielu krajach w oczekiwaniu tych wybryków stosuje się środki prewencyjne. Jednak bez względu na to, komuniści 1 maja nie mogą siedzieć spokojnie. W Kownie np. w roku ubiegłym kilku komunistów próbowało agitować wśród wychodzących z fabryk robotników. Robotnicy jednak zaczęli ich bić i gdyby nie policja, nie zostawiliby agitatorów przy życiu. Sami więc komuniści widzą, że wśród robotników nie znajdą oni przychylności i akceptacji. Jednak ich zwierzchnicy nie mogą tego zrozumieć. Zarządzenia kominternu zmuszają do kroków głupich. Obecnie społeczeństwo dobrze zna i ocenia komunistów i ich dźwięczne hasła od społeczeństwa odskakują, nic szkodząc mu. Mylnem byłoby jednak przekonanie, iż gdyby się popuściło wędzidła, z drobnostek komunistycznych nie utworzyłoby się wielkie niebezpieczeństwo dlanaszego państwa i narodu.-

M e m o r j a ł y l u d o w c ó w d o r z ą d u. Specjalna komisja centralnego komitetu partji ludowców opracowała dwa memorjały, które zostały doręczone rządowi. Jeden z memorjałów dotyczy kraju Kłajpedzkiego, drugi - amnestji. Pierwszy z nich wskazuje, iż instytucje autonomiczne kraju Kłajpedzkiego sprzeciwiają się konwencji kłajpedzkiej. Prawa bowiem Litwinów w dziedzinie politycznej, gospodarczej i kulturalnej, ulegają redukcji. W instytucjach kłajpedzkich używa się jedynie języka niemieckiego, rozprawy sądowe toczą się w tym języku. Sytuacja gospodarcza kraju Kłajpedzkiego jest również kłopotliwa. W związku z zawieszeniem spławu lasu Niemnem, nieczynne są tartaki, bezrobocie się zwiększa i ruch okrętów w porcie jest bardzo nieznaczny. W konkluzji, ludowcy proszą rząd o ure-

gulowanie szeregu kwestyj, dotyczących kraju Kłajpedzkiego i podjęcia zarządzeń, aby miejscowe władze nie uchybiały konwencji kłajpedzkiej.

W drugim memorjale, dotyczącym amnestji, ludowcy wnoszą, aby z powodu rocznicy księcia Witolda, ogłosić szeroką amnestję dla wszystkich przestępców politycznych, niezależnie od ich przekonań.-

D o k o ł a m o n o p o l u z a p a ł c z a n e g o . Szwedzki trust zapałczany nabył już 5 istniejących w Litwie fabryk zapałek. W najbliższym czasie trust przystąpi do reorganizacji całej produkcji zapałczanej w kraju. Jeszcze w roku bieżącym przystąpi on do budowy nowej fabryki.

Gabinet Ministrów na swem ostatniem posiedzeniu przyjął w ostatecznej formie dwa projekty ustaw w związku z przekazaniem monopolu zapałczanego trustowi szwedzkiemu. Jedna ustawa normuje sam monopol zapałczany, druga dotyczy zaciągniętej od trustu pożyczki.-

Z G a b i n e t u M i n i s t r ó w . Gabinet Ministrów opracowuje projekt ustawy w sprawie spisu ziemi. Za ukrywanie ziemi ustawa przewiduje karę grzywny w wysokości 500 lt. z zamianą na trzy miesiące więzienia.-

S t a t y s t y k a b a n k r u c t w i l i c y t a c j i . Centralne biuro statystyczne przystąpi do zbierania danych statystycznych o przyznanych przez sądy okręgowe bankructwach handlowych i licytacjach za niepłacone długi. W tym celu Ministerstwo Sprawiedliwości rozesłało okólnik do prezesów wszystkich sądów okręgowych i sędziów pokoju w sprawie dostarczenia centrali biura statystycznego odpowiednich informacyj.-

M o n o p o l n a k o m u n i k a c j ę a u t o b u s o w ą . Po wprowadzeniu monopolu zapałczanego, rząd litewski zamierza obecnie wprowadzić monopol na komunikację autobusową.-

N a d z w y c z a j n e p o s i e d z e n i e Z w i ą z k u m i a s t i m i a s t e c z e k . Zarząd Związku miast i miasteczek zwołał w Szawlach dnia 27 kwietnia nadzwyczajne posiedzenie, na którem zostały rozważone następujące sprawy: zwołanie ogólno-krajowego zjazdu przedstawiciel litewskiego Związku miast i miasteczek, udziału przedstawicieli litewskiego Związku miast i miasteczek w zjeździe miast estońskich, jaki się ma odbyć 5-go września w Tallinie i w międzynarodowym kongresie Związku miast w Antwerpji, wyznaczonym na 15 lipca.-

W i e c e p r o t e s t a c y j n e p r z e c i w k o p r z e ś l a d o w a n i o m r e l i g i j n y m w S o w i e t a c h . W różnych miejscowościach Litwy w dalszym ciągu odbywają się wiece protestacyjne przeciwko prześladowaniom religijnym w ZSSR. Między innemi, odbyły się wiece w Szawlanach, Wiłkomierzu i Wielonie.-

E m i g r a c j a u c h o d ź c ó w r o s y j s k i c h d o F r a n c j i . W tych dniach wyjechało z Litwy do Francji 52 rosyjskich emigrantów. Stanowią oni trzecią grupę emigrantów rosyjskich, którzy opuszczają Litwę. Otrzymują oni ~~xxxxx~~ zatrudnienie we Francji przy robotach polnych. Wraz z nimi udał się do Paryża kierownik organizacji emigrantów rosyjskich Fedorow, który ma zbadać we Francji sytuację materjalną osiadłych na roli emigrantów i możliwość skierowania tam dalszych grup Rosjan.-

D o k o ł a w y c i e c z e k L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h d o L i t w y . Jak podaje "Lietuvos Aidas", patrjarcha Małej Litwy Marcin Jankus w tych dniach udał się na dwa miesiące do Ameryki. Celem podróży jest organizacja wycieczek Litwinów amerykańskich w roku jubileuszowym do Litwy.-